

عنوان مقاله:

ارزیابی نقش ساختارهای تکتونیکی در چینه شناسی و فوران های پلیوکواترنری آتشفشان سهند (استان آذربایجان شرقی)

محل انتشار:

فصلنامه مخاطرات محیط طبیعی، دوره 10، شماره 28 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

فرهاد پیرمحمدی علیشاه - استادیار پترولوژی، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر

احمد جهانگیری - استاد پترولوژی، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه تبریز، تبریز

خلاصه مقاله:

مطالعه ساختارهای تکتونیکی مناطق آتشفشانی در کنترل مخاطرات ناشی از فعالیت دوباره آنها بسیار تاثیرگذار می باشد. در این تحقیق ضمن معرفی دقیق انواع مختلف محصول های آتشفشانی سهند و نحوه رسوبگذاری آنها در مناطق اطراف این آتشفشان، چینه شناسی، لیتولوژی و نحوه رسوبگذاری این نهشته ها در دره های مختلف سهند با استفاده از مطالعه های صحرایی و آزمایشگاهی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. بر طبق شواهد صحرایی، مجموعه آتشفشانی سهند در یک محیط قاره ای با دریاچه های محلی کم عمق و آرام به مساحت ۷۲۰۰ کیلومتر مربع با حداکثر ارتفاع ۳۵۹۵ متر از سطح دریا در شمال غرب ایران بین تبریز و مراغه تشکیل شده است. فعالیت این توده آتشفشانی از اواسط میوسن شروع شده و تا اواخر پلیستوسن ادامه دارد. منطقه مورد مطالعه در زون البرز غربی- آذربایجان قرار داشته و بخش مهمی از منطقه برخوردی پلیت های عربی- اوراسیا محسوب می شود. بعد از بسته شدن نئوتتیس در اواخر کرتاسه و ادامه همگرایی پلیت ها و تشدید آن در پلیوسن کوتاه شدگی، ضخیم شدگی و بالآمدگی قابل توجهی در پوسته شمال غرب ایران و شرق ترکیه بوجود آمد و همزمان فعالیت های آتشفشانی گسترده پلیو- کواترنری شکل گرفت. در اثر بالا آمدگی، شکستگی ها و گسل های متعددی در حد فاصل مناطق خرد شده بوجود آمد و در اثر حاکمیت نیروهای کششی و حرکت در امتداد گسل ها بویژه گسل های امتداد لغز و حوضه های کشیده شده، محل تقاطع گسل ها و محور های چین های جوان فوران های آتشفشانی صورت گرفت. مقادیر برآورد شده ضریب کیفیت در منطقه مورد مطالعه نشان می دهد بیشتر نواحی منطقه مورد بررسی از دید جایگاه زمین ساختی و لرزه زمین ساختی از جمله مناطق فعال به شمار می آیند. رابطه ضریب کیفیت برای گسل شمال تبریز و نواحی پیرامون آن از جمله آتشفشان سهند $Q_c = 49.00 f_{132}$ برآورد شده است که کاهیدگی به مراتب بیشتری از نواحی دیگر دارد که این نشان دهنده ناهمگنی بالا و جریان گرمایی گوشته بالایی در پهنه فعال و لرزه خیز گسل شمال تبریز و نواحی پیرامون آن است.

کلمات کلیدی:

ضریب کیفیت، ساختارهای تکتونیکی، سهند، کواترنری، مخاطرات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1256797>

